

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

č. j. SNPCS 01435/2018

Správy Národního parku České Švýcarsko o vydání předchozího souhlasu s provozováním horolezectví na území přírodní památky Tiské stěny ve smyslu § 44 odst. 3 a § 44b zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon“).

Správa Národního parku České Švýcarsko (dále jen „Správa NP“) jako orgán ochrany přírody příslušný podle § 78 odst. 2 zákona vydává ve smyslu § 44 odst. 3 a § 44b zákona a za použití § 171 a následujících zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, toto

opatření obecné povahy,

kterým podle čl. 4 odst. 7 nařízení Správy CHKO Labské pískovce č. 1/2013 ze dne 18. 1. 2013, kterým se zřizuje přírodní památka Tiské stěny, vydává předchozí souhlas s provozováním horolezectví na území přírodní památky Tiské stěny (dále jen „PP Tiské stěny“).

Článek 1 Předmět úpravy

1. Nařízením Správy CHKO Labské pískovce č. 1/2013 ze dne 18. 1. 2013 bylo zřízeno zvláště chráněné území PP Tiské stěny (dále jen „nařízení“). V bližších ochranných podmínkách, konkrétně v ustanovení čl. 4 odst. 7, tohoto nařízení je stanoveno, že provozovat horolezectví v PP Tiské stěny lze jen s předchozím souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody.
2. Správa NP tímto závazným opatřením obecné povahy (dále jen „opatření“) vydává předchozí souhlas s provozováním horolezectví na území PP Tiské stěny, a to za podmínek uvedených v čl. 2 tohoto opatření.
3. Za horolezectví se pro účely tohoto opatření považuje zdolávání skalního objektu libovolné velikosti jakýmkoliv způsobem.

Článek 2 Podmínky souhlasu

1. **Provozování horolezectví je povoleno celoročně na celém území PP Tiské stěny, vyjma horolezeckých cest uvedených v příloze, která je nedílnou součástí tohoto opatření.**
2. Každý jednotlivec, který provozuje horolezectví v PP Tiské stěny (dále jen „horolezec“), je povinen dodržovat tato **pravidla a zásady chování**:

2.1. Horolezci se budou na lezeckých objektech a v jejich okolí chovat šetrně, aby nedocházelo k poškození přírody, tj. zejména nebudou zasahovat do porostu na skalách nebo jejich okolí, nebudou odstraňovat kameny, dřeviny, zeminu a jinou organickou hmotu ze spár, terásek a povrchu skal, a budou dbát na čistotu a pořádek.

2.2. K přístupu ke skalním objektům budou horolezci využívat pouze značených turistických stezek a horolezeckých přístupových stezek. Tam, kde není cesta vyznačena, budou volit takový přístup ke skále, aby nedocházelo k poškozování půdního krytu a erozi.

2.3. Horolezci nebudou rušit klid a zejména nebudou rušit hnízdící ptáky. V případě vyznačení míst hnízdění budou respektovat omezení stanovená Správou NP.

2.4. Horolezci se dále budou řídit značením v terénu umístěným Správou NP, majiteli pozemků, správci lesa a dalšími oprávněnými subjekty.

2.5. Provozovat horolezectví je povoleno pouze na suchých skalách a za denního světla.

2.6. Není povoleno používání magnesia a jiných chemických a minerálních látek, které by měly sloužit ke zvýšení tření na skalách.

2.7. Provozování horolezectví bude probíhat takovým způsobem, aby nedocházelo k poškozování nebo změně povrchu skal (např. dření skály při manipulaci s lanem, vysekávání chytů, poškozování voštin, popisování povrchu skály čísly, úmyslné ulamování zvětralé části skal atd.).

2.8. Lézt je možno pouze ve vhodné lezecké obuvi nepoškozující povrch skal (tj. není vhodná turistická obuv s tvrdou podrážkou).

2.9. Jako jisticí prostředky lze používat pouze stávající fixní prostředky a textilní jisticí prostředky tak, aby nedocházelo k poškození skály a vegetace; používání jisticích prostředků poškozujících skálu je zakázáno (vklíněnce, frendy, skoby aj.). Veškeré jisticí prostředky nesmějí zůstat po výstupu na skále, tj. každý horolezec je povinen své jisticí prostředky po ukončení lezení odstranit.

3. Není povolena tvorba nových horolezeckých cest, tzv. prvovýstupů.

Článek 3 Odůvodnění

Správa NP obdržela dne 2. 11. 2017 žádost Českého horolezeckého svazu, se sídlem Donská 275/9, 101 00 Praha 10, IČO 00460001, zastoupeného PhDr. Boženu Valentovou na základě pověření k jednání s orgány ochrany přírody ze dne 1. 8. 2017 (dále jen „ČHS“) o vydání předchozího souhlasu s provozováním horolezectví na území PP Tiské stěny podle ustanovení čl. 4 odst. 7 nařízení.

Důvodem pro podání žádosti byla platnost rozhodnutí AOPK ČR, Správy CHKO Labské pískovce, kterým byl vydán souhlas s provozováním horolezectví a s vyhrazením terénů k provozování horolezectví na území přírodní památky Tiské stěny, v termínu do 31.12.2017. Žádost obsahovala návrh podmínek včetně odůvodnění.

S ohledem na fakt, že předmět řízení se týká blíže neurčeného okruhu osob, vydává Správa NP předchozí souhlas opatřením obecné povahy v souladu s § 44b zákona a způsobem stanoveným § 171 a následujícími správního řádu.

Správa NP vycházela při vydání rozhodnutí z informací uvedených žadatelem v podané žádosti, a dále z těchto podkladů:

1. Plán péče o PP Tiské stěny (platnost 2013 - 2024)
2. Plán péče o CHKO Labské pískovce (platnost 2011 – 2020)
3. Rozhodnutí AOPK ČR, Správy CHKO Labské pískovce ze dne 25. 3. 2013 (č. j. 00374/LP/2013/AOPK).

4. ČHS. *Pravidla lezení v pískovcových skalních oblastech v Čechách*. Dostupné také z: <https://www.horosvaz.cz/res/archive/058/010523.pdf?seek=1359717580>
5. Čermák, Lukáš. *Vliv sportovního horolezectví na poškozování pískovcových skal ČR se zaměřením na používání magnesia*. Praha, 2007. Diplomová práce. ČZÚ Praha, Fakulta lesnická a environmentální, Katedra biotechnických úprav krajiny. Vedoucí dipl. práce prof. Ing. Miloslav Janeček, DrSc.
6. Kůs, Lukáš. *Vliv použití magnézia při horolezecké činnosti na pískovce v chráněných územích*. Ústí nad Labem, 2005. Diplomová práce. UJEP Ústí nad Labem, Fakulta životního prostředí. Vedoucí dipl. práce Doc. Ing. Pavel Janoš, CSc.
7. Záznam geologa Správy NP z terénního šetření provedeného dne 16.10.2017.

Správa NP vycházela také z informací získaných od AOPK (příslušný orgán ochrany přírody do 1. 6. 2017), které se týkají oblasti horolezectví a evidence hnízdních lokalit. Správa NP je příslušným orgánem ochrany přírody na území CHKO Labské pískovce od 1. 6. 2017.

PP Tiské stěny byla vyhlášena dne 10. 6. 1996 (k přehlášení a stanovení nových bližších podmínek došlo ke dni 4. 2. 2013). Předmětem ochrany přírodní památky je geomorfologicky cenné skalní město vysoké estetické hodnoty vyvinuté v kvádrových pískovcích svrchní křídly s fragmenty přírodě blízkých ekosystémů.

Plán péče o PP Tiské stěny určuje, že hlavním cílem péče je zachování jedinečného skalního města resp. zachování geomorfologických útvarů a zbytků přírodě blízkých ekosystémů. Dalším dlouhodobým cílem je postupná podpora přirozených procesů v lesních porostech silně ovlivněných člověkem. Protože je přírodní památka intenzivně rekreačně využívána, je v neposlední řadě také nutné zajistit udržitelné využívání lokality z hlediska turistiky a horolezecké činnosti.

Zákon stanoví, že je zakázána změna nebo poškozování přírodní památky nebo její hospodářské využívání vedoucí k jejímu poškození (viz § 36 odst. 2). Správa NP proto řešila, aby vydáním souhlasu nedošlo ke změně nebo poškození předmětné přírodní památky. Přitom se soustředila na ochranu morfologie skalního povrchu a v neposlední řadě byla řešena ochrana hnízdních lokalit zvláště chráněných druhů ptáků.

Komentář ke stanoveným podmínkám:

Ad 1 – Protože v posledních letech nebylo na území PP Tiské stěny evidováno žádné hnízdiště zvláště chráněného druhu ptáka, bylo povoleno celoroční provozování horolezectví. Při posuzování této otázky bylo také přihlédnuto k faktu, že území je celoročně přístupné pro turistickou veřejnost a území je v tomto směru intenzivně využíváno.

Při terénním šetření za účasti strážce přírody, odborného geologa Správy NP a zástupce ČHS (předseda OVK Tisá) byla provedena revize horolezeckých cest na jednotlivých skalních objektech s cílem zhodnocení míry eroze způsobené horolezeckou činností. Bylo konstatováno, že je potřeba vyloučit z horolezecké činnosti další cesty (viz seznam v příloze), protože pokračování horolezecké činnosti v předmětných místech by znamenalo poškozování skalního povrchu nad kritickou mez.

AD 2 - Druhá část podmínek souhlasu se týká vlastního způsobu provozování horolezectví v PP. Podmínky vychází z platných *Pravidel lezení v pískovcových skalních oblastech v Čechách*, které jsou mezi horolezeckou veřejností známy a akceptovány. Podmínky směřují k maximální šetrnosti ve vztahu k přírodnímu prostředí (živé i neživé části).

Správa NP nepovolila používání chemických a minerálních látek, které by měly sloužit ke zvýšení tření na skalách (např. magnesium). Používání tzv. magnesia (chemické složení se liší v závislosti na výrobci) je diskutovanou otázkou i mezi horolezeckou veřejností. Správa NP má k dispozici dvě odborné práce, které se věnují vlivu magnesia na pískovec. Citované práce neodhalily závažný vliv na vnitřní chemismus pískovce spojený s následnou degradací. Na druhou stranu ale připustily změnu ve fyzikálních vlastnostech (ucpávání pórů a následná změna rychlosti vysychání povrchu pískovce, vznik trhlin apod.).

Přestože pravidla ČHS obsahují pouze doporučení nepoužívat magnesium při lezení v pískovcových oblastech, Správa NP přistupuje k dané otázce s principem předchozí opatrnosti, protože žádná studie jednoznačně nevyločila negativní vliv na pískovec. Magnesium je pouze podpůrný prostředek pro provozování horolezecké činnosti a je používán především při obtížnějších výstupech. Vyloučením používání magnesia při horolezecké činnosti není vyloučena činnost samá. S ohledem na širší souvislosti by mělo být v této otázce přistupováno stejným způsobem jako v sousedních chráněných územích (národní parky České a Saské Švýcarsko, NPR Kaňon Labe), kde je používání magnesia také vyloučeno.

AD 3 – Podmínka zákazu tvorby nových horolezeckých cest vychází z platného plánu péče o PP Tiské stěny. V plánu péče je uvedeno, že „dnešní rozsah tradičních horolezeckých terénů se z hlediska ochrany přírody jeví jako přípustné maximum.“

Zákon v ustanovení § 36 odst. 2 uvádí, že změna nebo poškozování přírodní památky nebo její hospodářské využívání vedoucí k jejímu poškození jsou zakázány. S ohledem na vysokou návštěvnost přírodní památky, není další rozšiřování horolezecké činnosti v souladu s cílem ochrany přírodní památky.

AD čl. 4 - doba platnosti souhlasu

Žadatel navrhuje ve své žádosti povolení výjimky na dobu pěti let. Správa NP přihlédla ke stavu přírodní památky, ke známým skutečnostem (výskyt zvláště chráněných druhů živočichů apod.) a návrh žadatele přijala jako adekvátní. V průběhu doby platnosti bude Správa NP průběžně sledovat stav přírodní památky tak, aby po uplynutí doby platnosti mohla vyhodnotit vliv horolezecké činnosti, případně upravit stanovené podmínky.

Na základě výše uvedeného a za předpokladu dodržování stanovených podmínek dospěla Správa NP k závěru, že lze vydat souhlas s provozováním horolezectví v PP Tiské stěny.

V neposlední řadě byl vyhodnocen také vliv záměru na ptačí oblast Labské pískovce ve smyslu § 45g zákona.

Cílem ochrany ptačí oblasti Labské pískovce je zachování a obnova ekosystémů a stanovišť významných pro druhy ptáků, které jsou předmětem ochrany (sokol stěhovavý, chřástal polní, výr velký, datel černý), v jejich přirozeném areálu a zajištění podmínek pro zachování populací těchto druhů v příznivém stavu z hlediska ochrany.

V tomto ohledu dospěla Správa NP k názoru, že vzhledem k charakteru činnosti a za splnění stanovených podmínek lze vyloučit závažné nebo nevratné poškození přírodních stanovišť a druhů, k jejichž ochraně je evropsky významná lokalita nebo ptačí oblast určena, ani nedojde k soustavnému nebo dlouhodobému vyrušování druhů, k jejichž ochraně jsou tato území určena. V přírodní památce není evidováno hnízdiště cílových druhů ptáků.

Průběh procesu vydání opatření obecné povahy:

Správa NP projednala návrh opatření obecné povahy s dotčenými obcemi, které nevznesly žádné připomínky/námítky. Návrh opatření obecné povahy byl uveřejněn dne 12.12.2017 veřejnou vyhláškou včetně výzvy vlastníkům a dotčeným osobám, aby podaly svoje připomínky nebo námítky. V zákonem stanovené lhůtě 30 dní obdržela Správa NP připomínku žadatele, která se týkala bodu 3 podmínek souhlasu, kde je uvedeno, že „není povolena tvorba nových horolezeckých cest, tzv. prvovýstupů“. Žadatel uvedl: „Souhlas s provozováním horolezectví, který vydala Správa CHKO Labské pískovce v roce 2013 s platností do konce roku 2017, umožňoval prvovýstupy na základě předchozího souhlasu Oblastní vrcholové komise (OVK) Tisá s tím, že OVK Tisá měla povinnost informace o provedených prvovýstupech jednou ročně předávat Správě CHKO k případnému vyjádření. Pokud budou shledány důvody z hlediska ochrany přírody, požádá Správa CHKO OVK Tisá o zrušení prvovýstupu. Popsaný režim byl ustanoven v době platnosti Plánu péče o PP Tiské stěny, na který se odkazuje dnešní zákaz!“

Dále žadatel zpochybňuje další body uvedené v plánu péče o PP Tiské stěny, které se týkají problematiky horolezectví, především uvedené informace, že „do roku 1995 byly v této oblasti víceméně vyčerpány možnosti prvovýstupů...“, který považuje za nepravdivý a uvádí, že „tento výrok neodpovídá skutečnosti...“ a „... oblast určité možnosti prvovýstupů nabízí i v současnosti“.

K uvedeným připomínkám a námítkám Správa NP uvádí:

Podmínka týkající se provádění tzv. prvovýstupů v rozhodnutí Správy CHKO (viz citace výše) vycházela z plánu péče o PP Tiské stěny (str. 24). Plán péče uvádí, že **z pohledu ochrany přírody se dnešní rozsah horolezeckých terénů jeví jako přípustné maximum** a po dohodě s ČHS je zakázáno dělat prvovýstupy s tím, že výjimku může zcela výjimečně udělit správce skal. Správa NP ověřila u AOPK (příslušný orgán ochrany přírody před 1. 6. 2017), že tato podmínka byla výsledkem několikaleté diskuze a hledání konsensu v otázce turistického využívání přírodní památky. Nicméně tato dohoda nemá žádný zákonný rámec. Předseda OVK při povolování/uznávání prvovýstupu sleduje především zachování a splnění horolezeckých pravidel daných interními dokumenty ČHS. **Předseda OVK nemůže a nemá žádné zákonné zmocnění k řešení otázek ochrany přírody.** Pokud plán péče hovoří o vyčerpaných možnostech pro tvorbu prvovýstupů, je potřeba toto vnímat z pohledu ochrany přírody. Tento pohled se může lišit, pokud bychom otázku řešili čistě z pohledu horolezeckých pravidel pro tvorbu prvovýstupů.

Přestože Správa NP vnímá ČHS jako legitimního partnera pro diskuzi i pro praktickou ochranu přírody, musí zajistit, aby souhlas byl vydán v intencích zákona. Plán péče je pro Správu NP závazným podkladem a z jeho textu jasně vyplývá, že rozsah horolezecké činnosti v přírodní památce je dnes na maximálně možné únosné hranici.

Jiné připomínky/námítky nebyly uplatněny.

Po posouzení žádosti, vyhodnocení dostupných podkladů a připomínek rozhodla Správa NP tak, jak je uvedeno v článku 2 opatření obecné povahy.

Článek 4 Účinnost a platnost

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti patnáctým dnem po dni vyvěšení veřejné vyhlášky a **platí do 31. 12. 2022.**

Článek 5 Poučení

Podle § 173 odst. 2 správního řádu nelze proti opatření obecné povahy podat opravný prostředek.

Do opatření obecné povahy o vydání předchozího souhlasu s provozováním horolezectví na území přírodní památky Tiské stěny, včetně příloh a odůvodnění, může každý nahlédnout u Správy NP se sídlem v Krásné Lípě, Pražská 457/52.

Ing. Pavel Benda, Ph.D.
ředitel

Příloha: Seznam horolezeckých cest, na které se nevztahuje souhlas s provozováním horolezectví v přírodní památce Tiské stěny

Vyvěšeno dne:

Sejmuto dne:

Příloha: Seznam cest, na které se NEVZTAHUJE souhlas s provozováním horolezectví v přírodní památce Tiské stěny

Malé Tiské stěny

1. Janusova hlava
 - Písek v Bamberčici IXa
2. Trůn
 - všechny cesty
3. Vyhlídka
 - Kocouří hřbet VIIa
 - Glům VIIIc
 - V zajetí rytmu VIIc
 - Krutí stehna IXa
 - Žíznivá cesta VIIc
 - Voda na mlejn IXa
 - Vítězný oblouk (společný nástup s cestou Glům)
4. Strážce Tiských stěn
 - Západní cesta V
 - Jihozápadní cesta V
5. Sáhib
 - Ústecká cesta VIIb
 - Jižní cesta VIIa
 - Západní cesta V
 - Levá východní spára
 - Volba královny
6. Košťanská věž
 - Jižní hrana IV
7. Svišť
 - Údolní cesta V
8. Golem
 - Šance pro chlapa VIIc
9. Věž Cimbuří
 - Severozápadní stěna
10. Věž Golem
 - Kamarádká
11. masiv Stolice
 - Psí víno
 - Údolní komín

Velké Tiské stěny

12. Slon, Jižní věž
 - Slavíčí převis VIIb
13. Slon, Severní věž
 - Jižní cesta IV
14. Sloní sloup
 - Chránová klenba VIIb
15. Krejčí
 - Jihozápadní cesta VIIa
16. Staronová věž
 - Oáza VIIb
 - Velbloudí hrby VIIa
 - Dášenska VIIa
 - Dandulka VIIa
 - The Plá IV
17. Srnčí věž
 - Západní hrana VIIa
18. Srnčí hrot
 - Otloukání parohů VIIb
19. Nová věž
 - Vyhodte ho z kola ven VIIa
20. Dvojitá věž
 - Lámavá VIIa
 - Písčítá sprcha VIIb
 - Západní hrana IV
 - Pochyby
21. Luxor
 - Mústek VIIa
22. Zelená věž
 - Cesta hranou IV
23. Strážní věže
 - Smyčka klasiků VI
24. Křížová věž
 - Slavnosti blbosti VIIIb
 - Varianta Žár trvá VIIIb
25. Borůvčí věž
 - Lámavá cesta V
 - Drobivá cesta VI
 - Paragraf VI

- 26. Velikonoční věž
 - Severní stěna VIIa
 - Radar VIIc

- 27. Svatodušní věž
 - Proměny času VI
 - Hop na hrazdu VIIa
 - Jihozápadní cesta V

- 28. Tunelová věž
 - Mahagonová opice
 - Jihozápadní cesta

Bürschlické stěny

- 29. Západní věž
 - Údolní cesta VIIa
 - Nová cesta VIIa

- 30. Beseda
 - Pod našimi okny V
 - Překvapení VII a
 - Mlýn bez vody V

- 31. Větrná věž, západní
 - Tajná zpráva VIIa

- 32. Větrná věž, východní
 - Údolní cesta II

- 33. Špion
 - Štěnice VIIIb